

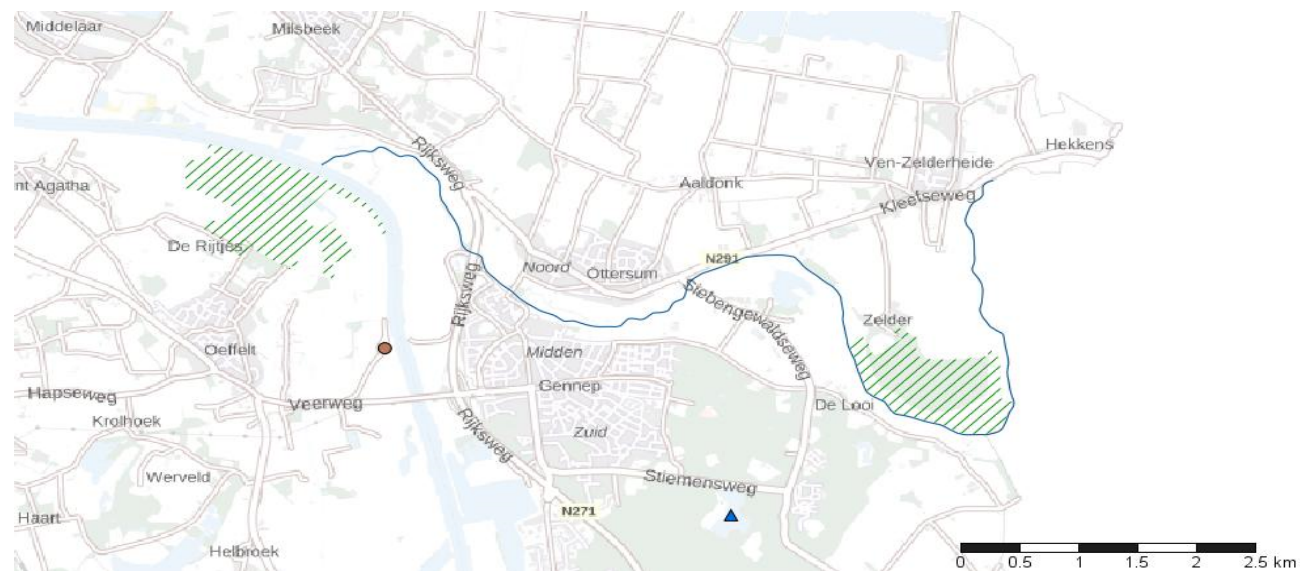
Factsheet: Niers

De informatie die in deze factsheet wordt weergegeven is bijgewerkt tot en met 20 september 2023. Deze factsheet dient gezien te worden als een tussentijdse versie ten behoeve van het opstellen van de Stroomgebiedbeheerplannen na 2027 en de daaraan gerelateerde waterplannen. Hoewel waterbeheerders en het Informatiehuis Water alles in het werk gesteld hebben om de meest actuele gegevens in deze factsheet te verwerken, kan niet worden uitgesloten dat de factsheet onjuiste of onvolledige informatie bevat. Omdat de inhoud van de factsheets bestuurlijk niet is goedgekeurd, kunnen er geen rechten aan worden ontleend.

1. Beschrijving

[KRW art. 5 en bijlage II.2]

Deelstroomgebied: Maas	Doeltype: R6
Waterbeheerder: Waterschap Limburg	Status: Sterk Veranderd
Provincies: Provincie Limburg	Wateronttrekking t.b.v. menselijke consumptie: Nee
Gemeente(n): Gennep	Waterlichaamcode: NL60_NIERS
Lengte (R-typen) of oppervlakte (M,K,O-typen): 10.82 km	

KRW Oppervlaktewaterlichaam	Winningen voor menselijke consumptie:
Natura2000 gebied	Publieke grondwaterwinning
Schelpdierwater	Industriële grondwaterwinning
Zwemwaterlocatie	Overige grondwaterwinning
	Inname oppervlaktewater

Karakterschets:

Het grootste deel van het stroomgebied van de Niers ligt in Duitsland. In Nederland ligt 12km en de breedte is gemiddeld 10 meter. De stroomsnelheid is relatief hoog. Hierdoor bestaat het substraat grotendeels uit zand en grind. De afvoer karakteristiek van de Niers is sterk veranderd in vergelijking met de natuurlijke situatie. De hydromorfologische processen worden deels verhinderd doordat de (submerse) vegetatie intensief gemaaid wordt. Hierdoor zijn de natuurlijke inundatie-, erosie- en sedimentatieprocessen beperkt. In Duitsland is de Niers grotendeels gekanaliseerd. De intensieve ontwatering zorgt samen met de kanalisatie en verstuwings van de zijbeken tot een extremer afvoer verloop. Tijdens de droge periodes bestaat een groot deel van het debiet uit effluentwater van de RWZI's in Duitsland.

Beschermde gebieden:

Er zijn geen relevante beschermde gebieden voor dit waterlichaam.

Status: Sterk Veranderd

[KRW art 4.3]

Het waterlichaam Niers heeft de status 'Sterk veranderd' gekregen. De reden hiervoor is, dat door menselijke ingrepen in de hydromorfologie, de hydromorfologie van het waterlichaam zodanig van karakter is veranderd dat een goede ecologische toestand niet meer te realiseren is zonder significante schade aan gebruiksfuncties.

In onderstaande tabel worden hydromorfologische herstelmaatregelen genoemd die nodig zijn een meer natuurlijke toestand te bereiken, maar die niet uitgevoerd kunnen worden vanwege significante negatieve effecten op gebruiksfuncties en/of milieu in bredere zin:

Maatregelen wel beschouwd, niet uitvoerbaar	gebruiksfuncties	Milieu in brede zin	Scheepvaart, havens, recreatie	Activiteiten waarvoor water wordt opgeslagen	Waterhuishouding en bescherming tegen overstromingen	Overige duurzame activiteiten
Dempen watergangen in agrarisch gebied					X	
Hanteren natuurlijk waterpeil in agrarisch gebied					X	
Verhogen drainagebasis in agrarisch gebied					X	

Motivering per gebruiksfunctie:

Gebruiksfunctie: Waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen, afwatering

Motivering: De waterhuishouding in stroomgebieden met een intensief agrarisch grondgebruik vraagt om een gereguleerd en grotendeels onnatuurlijk (grond-)waterpeil ten behoeve van het optimaal renderen van landbouwkundige gewassen. Het dempen van watergangen, het verhogen van de drainagebasis, natuurlijke waterpeilen en het hanteren van een natuurlijk hydrologisch waterregime in het stroomgebied leidt tot grote risico's voor de gebruiksfunctie landbouw (opbrengstderiving, water op het land, e.d.). De hermeandering van het waterlichaam in agrarisch gebied kan niet beekdalbreed worden uitgevoerd, maar blijft beperkt tot een relatief smalle herinrichtingszone. Het onderhoud van de water- en oevervegetatie blijft voor een deel afgestemd op de agrarische gebiedsfunctie.

Beschouwde alternatieven:

Alternatieven voor de ingrepen die hebben geleid tot het sterk veranderde karakter van het waterlichaam zijn beschouwd, maar deze zijn verworpen om de volgende reden(en):

- onevenredig hoge kosten
- technisch onhaalbaar

Motivering:

Andere maatregelen en middelen (b.v. schaderegelingen, gebiedsfunctiewijzingen, op grote schaal bedrijfsverplaatsingen) zijn alleen mogelijk tegen onevenredig hoge kosten of onmogelijk door het beperkt beschikbare grondareaal.

2. Doelen en toestand

[KRW art. 4.1 en bijlage V]

De onderstaande tabellen geven de eerst de totaaloordelen weer en vervolgens de toestand van de onderliggende onderdelen van ecologie en chemie. De ecologische toestand wordt beoordeeld aan de hand van de onderdelen Biologie, Algemeen fysische chemie en Specifieke verontreinigende stoffen. Hiermee wordt invulling geven aan het onderdeel S(tatus) van de DPSIR-methodiek.

Toelichting

Voor alle onderstaande tabellen geldt dezelfde legenda:

		Biologie en Algemeen fysische chemie	Chemie en Specifieke verontreinigende stoffen
	Blauw	Zeer goed 1)	Voldoet
	Groen	Goed	-
	Geel	Matig	-
	Oranje	Ontoereikend	-
	Rood	Slecht	Voldoet niet
	Grijs	-	Niet toetsbaar

1) Wordt niet gebruikt indien status sterk veranderd of kunstmatig.

Indien een oordeel ontbreekt is de betreffende cel niet gekleurd.

De aanduiding **X** geeft aan dat het betreffende toestandsoordeel niet afkomstig is uit Aquo-kit.

De aanduiding **A** geeft aan dat sprake is van een achteruitgang van de toestand ten opzichte van de vorige planperiode.

Totaaloordeel		Toestand 2009	Toestand 2015	Toestand 2021	Toestand 2023
Chemie	Chemie totaal	x		x	x
	Ubiquitaire stoffen			x	
	Niet-Ubiquitaire stoffen			x	x
Ecologie	Ecologie totaal	x		x	
	Biologie totaal	x			
	Fysische chemie	x			
	Specifieke verontreinigende stoffen	x		x	x

Biologie	GEP	Toestand				Doelbereik 2027
		2009	2015	2021	2023	
Macrofauna (EKR)	≥ 0,60	x				vrijwel zeker
Overige waterflora (EKR)	≥ 0,55	x				onzeker
Vis (EKR)	≥ 0,50	x				onzeker
Fytoplankton (EKR)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT

Algemeen fysische chemie

Fosfor totaal (zgm) (mg P/l)	≤ 0,11	x				redelijk zeker
Stikstof totaal (zgm) (mg N/l)	≤ 2,30	x				onzeker
DIN (winterperiode) (mg N/l)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Zoutgehalte (zgm) (mg Cl/l)	≤ 150	x				vrijwel zeker
Temperatuur (max. waarde) (gr.C)	≤ 25	x				vrijwel zeker
Zuurgraad (zgm) (-)	5,5 - 8,5	x				vrijwel zeker
Zuurstofverzadiging(sgraad)(zgm) (%)	70 - 120	x				vrijwel zeker
Doorzicht (zgm) (m)	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT

Specifieke verontreinigende stoffen die de norm overschrijden	Toestand				Doelbereik 2027
	2009	2015	2021	2023	
esfenvaleraat					vrijwel zeker
kobalt					
pyridaben					vrijwel zeker
seleen					vrijwel zeker
zink					onzeker

Motivering ecologische toestand:

Chemische toestand

Ubiquitaire stoffen (normoverschrijding)	Toestand				Doelbereik 2027
	2009	2015	2021	2023	
som PBDE28, 47, 99, 100, 153, 154					onzeker

Niet-ubiquitaire stoffen

- Geen Niet-ubiquitaire stoffen (normoverschrijding)

Motivering chemische toestand:

Toelichting:

3. Functie, belastingen en effecten

[KRW art. 5 en bijlage II.2]

Dit onderdeel geeft invulling aan de onderdelen D(river), P(ressure) en (I)mpact van de DPSIR-methodiek. Het geeft de significante belastingen (pressures) en achterliggende functie (drivers) weer en geeft aan welke parameters worden beïnvloed (impact).

Onder significant wordt verstaan dat de belasting leidt tot het niet bereiken van de goede toestand, dan wel dat (terugkerende) maatregelen nodig zijn om die goede toestand te bereiken. Hydromorfologische belastingen die zijn verwerkt in het GEP en waarvoor geen aanvullende maatregelen meer nodig zijn, behoren niet tot significante belastingen.

Menselijke activiteiten en effecten

Functie (Driver)	Belasting (Pressure)	Effect / Beïnvloed kwaliteitselement (Impact)
Stedelijke ontwikkeling	Riooloverstorten	Fysische chemie - nutriënten, Overige waterflora, Vis, Ubiquitaire prioritaire stoffen
Anders	Overige puntbronnen	Specifieke verontreinigende stoffen, Fysische chemie - nutriënten, Ubiquitaire prioritaire stoffen
Landbouw	Landbouwactiviteiten	Vis, Overige waterflora, Fysische chemie - nutriënten

Toelichting:

4. Maatregelen

[KRW art. 11]

Samen met het volgende hoofdstuk (5. Uitzonderingen) geeft dit hoofdstuk invulling aan het aspect R(esponse) van de DPSIR-systematiek. De tabellen geven aan welke maatregelen zijn uitgevoerd in de afgelopen planperiodes en de maatregelen die nog genomen gaan worden teneinde de goede toestand te bereiken. Het betreft hier de gebiedsgerichte maatregelen aanvullend op generiek beleid dat bestaat uit basismaatregelen (art 11.3) en aanvullende maatregelen (art 11.5). Basismaatregelen en aanvullende maatregelen zijn overal van toepassing. Ze worden beschreven in het maatregelenprogramma bij het SGBP.

Maatregelen uitgevoerd in de periode 2010 t/m 2015

Maatregel:	Omvang:
Afkoppelen Kern Middelaar	2 ha
Afkoppelen kern Plasmolen	1,1 ha
vasthouden water in haarvaten *	1 ha
verminderen emissie bestrijdingsmiddelen stedelijk gebied gemeente Gennep	1 stuks

*) maatregel heeft betrekking op meerdere waterlichamen

Maatregelen uitgevoerd in de periode 2016 t/m 2021

Maatregel:	Omvang:
aanleg BBB en groene berging Milsbeek	1 stuks
Aanpassen RWZI - Weert *	1 stuks
Groene Berging Ven Zelderheide	1 stuks
Onderzoek effectiviteit maatregelen *	1 stuks

*) maatregel heeft betrekking op meerdere waterlichamen

Maatregel:	Agenderen grensoverschrijdende belasting vanuit Duitsland	Omvang: 1 stuks
SGBP categorie:	overige instrumentele maatregelen	
Voortgang: In uitvoering:	stuks 1	Motivering:
Toelichting:	**) in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen. De belasting uit het buitenland betreft zowel nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen als microverontreinigingen.	
Kwaliteitselement:	Macrofauna, Overige waterflora, Vis, Fysische chemie - nutriënten, Specifieke verontreinigende stoffen, Ubiquitaire prioritaire stoffen, Niet-ubiquitaire prioritaire stoffen	

Maatregel:	Generiek landelijk beleid gewasbeschermingsmiddelen	Omvang: 1 stuks
SGBP categorie:	verminderen emissie gewasbeschermingsmiddelen landbouw	
Voortgang: In uitvoering:	stuks 1	Motivering:
Toelichting:	**) in totaal 1 stuks voor het beheergebied waterbeheerder. Provincies, waterschappen en gemeenten hebben onvoldoende instrumenten (zowel juridisch als financieel) om het gewasbeschermingsmiddelenprobleem op te lossen. Maasbreed is toereikende vermindering van de belasting vanuit de bronnen buitenland en huidige landbouwactiviteiten nodig. Een oplossing is alleen mogelijk met helder Rijksbeleid in combinatie met gebiedsgericht maatwerk (Deltaplan Agrarisch Waterbeheer).	
Kwaliteitselement:	Macrofauna, Overige waterflora, Vis, Specifieke verontreinigende stoffen, Ubiquitaire prioritaire stoffen, Niet-ubiquitaire prioritaire stoffen	

Maatregel:	Generiek landelijk beleid nutriënten	Omvang: 1 stuks
SGBP categorie:	verminderen emissie nutriënten landbouw	
Voortgang: In uitvoering:	stuks 1	Motivering:
Toelichting:	**) in totaal 1 stuks voor het beheergebied waterbeheerder. Bij doorrekening van maatregelenprogramma's in de nationale analyse bleek dat voorgenomen maatregelen op landbouwemissies N en P te weinig zijn om in diverse oppervlaktewaterlichamen tot doelbereik in 2027 te komen. Wij verwachten dan ook dat naast de door PBL doorgerekende landbouwmaatregelen (Rijk, Deltaplan agrarisch waterbeheer, regionale waterbeheerders) er een extra, adequaat pakket Rijksmaatregelen opgevoerd gaat worden.	
Kwaliteitselement:	Fysische chemie - nutriënten	

Maatregel:	Generiek landelijk beleid Overige toxische stoffen vanuit diffuse belasting	Omvang: 1 stuks
SGBP categorie:	overige bronmaatregelen	
Voortgang: In uitvoering:	stuks 1	Motivering:
Toelichting:	**) in totaal 1 stuks voor het beheergebied waterbeheerder. Ook de meeste andere stoffen uit de categorieën Specifiek Verontreinigende Stoffen (SVS) en prioritaire stoffen (ubiquitair en niet-ubiquitair) zijn hoofdzakelijk afkomstig vanuit diffuse belasting. Doelbereik is alleen mogelijk door generieke maatregelen die door het Rijk of EU-verband worden genomen.	

Kwaliteitselement:	Macrofauna, Overige waterflora, Vis, Specifieke verontreinigende stoffen, Ubiquitaire prioritaire stoffen, Niet-ubiquitaire prioritaire stoffen
---------------------------	---

Overige maatregelen uitgevoerd in de periode 2022 - 2027

Er zijn geen overige maatregelen uitgevoerd in de periode 2022-2027.

Toelichting:

Generiek Rijksbeleid nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen en microverontreinigingen:

Naast regionale aanpak van RWZI's is een toereikende vermindering noodzakelijk van de belasting vanuit de bronnen buitenland (België en Duitsland) en huidige en historische landbouwactiviteiten. Provincies, waterschappen en gemeenten hebben onvoldoende instrumenten (zowel juridisch als financieel) om al deze bronnen aan te pakken. Het halen van de KRW-doelen en -normen is alleen mogelijk met adequaat Rijksbeleid in combinatie met gebiedsgericht maatwerk (Deltaplan Agrarisch Waterbeheer).

5. Toepassing uitzonderingen

[KRW art. 4.4 t/m 4.7]

Samen met het hoofdstuk Maatregelen geeft Toepassing uitzonderingen invulling aan het aspect R(esponse) van de DPSIR-systematiek. Als de toestand in 2021 niet aan de doelen voldoet moet beroep worden gedaan op één van de uitzonderingsbepalingen van de KRW.

Dit hoofdstuk geeft aan op welke uitzonderingsbepalingen een beroep wordt gedaan en wat daarbij de motivering is.

Fasering van doelbereik (Art. 4.4)

Indien de toestand niet voldoet aan de goede toestand, maar de verwachting is dat deze op termijn wel wordt bereikt kan een beroep worden gedaan op art 4.4 van de KRW.

Motivering	Kwaliteitselement
Natuurlijke omstandigheden	som PBDE28, 47, 99, 100, 153, 154, Specifieke verontreinigende stoffen
Onevenredig kostbaar	Overige waterflora-kwaliteit, Vis-kwaliteit
Technisch onhaalbaar	Overige waterflora-kwaliteit, som PBDE28, 47, 99, 100, 153, 154, Specifieke verontreinigende stoffen, Vis-kwaliteit

Motivering per motiveringsgrond:

Natuurlijke omstandigheden

Nalevering vanuit historische bronnen staat voor diverse stoffen doelbereik voor 2021 nog in de weg. Wanneer inrichtings- en waterkwaliteitsmaatregelen uitgevoerd zijn (de bron van de historische belasting is niet meer actief), duurt het enige tijd voordat de effecten bijdragen aan doelbereik. Er is nog maar beperkt zicht op de tijdsduur van dit na-ijleffect, wat ook per type maatregel anders zal zijn. Aangezien de realisatie van het complete pakket aan maatregelen om op termijn tot doelbereik te komen tot zeker 2027 duurt, kan daadwerkelijk doelbereik pas enige tijd ná 2027 verwacht worden.

Onevenredig kostbaar

Het volledig halen van de biologische doelen in 2021 zou leiden tot onevenredige kosten bij de grondaankoop en de uitvoering van de maatregelen in relatie tot een maatschappelijk aanvaardbaar niveau van stijging van de waterschapslasten. Het volledig halen van de normen voor N en P vergt aanpassingen in landbouwpraktijken als onderdeel van de gewenste transitie naar een kringlooplandbouw met aanpassingen in water- en landgebruik. Die transitie vergt een doorlooptijd voorbij 2021, mede in relatie tot maatschappelijk aanvaardbare lasten.

Technisch onhaalbaar

Realisatie van het complete pakket aan regionale inrichtings- en waterkwaliteitsmaatregelen om op termijn tot doelbereik te komen vergt nog aanvullende grondverwerving en uitvoeringscapaciteit met een doorlooptijd tot zeker 2027. Dit komt door een combinatie van factoren: de noodzakelijke grondbeschikbaarheid is afhankelijk van medewerking van grondeigenaren en dynamiek op de markt; planprocedures vragen meer tijd wanneer waterkwaliteitsmaatregelen in samenhang met andere wateropgaven (droogte, zoetwatervoorziening, wateroverlast) en andere maatschappelijke en ruimtelijke opgaven worden uitgevoerd (integrale gebiedsontwikkeling gericht op klimaatrobuuste watersystemen).

Voor de belasting met stoffen zijn het onvoldoende politiek en maatschappelijk draagvlak voor het treffen van maatregelen en onvoldoende kennis over bronnen en maatregelen belangrijke redenen dat de normen niet voor eind 2021 kunnen worden gehaald. Voor stikstof en fosfor is de mate van doelbereik mede afhankelijk van de aard, omvang en onbekende mate van effectiviteit van Rijksmaatregelen, onder andere in relatie tot de vereisten van de Nitraatrichtlijn.

Voor de belasting met stoffen is daarnaast de instroom vanuit Duitsland een belangrijke reden dat de normen niet voor eind 2021 kunnen worden gehaald.

Doelverlaging

Conform beleidsafspraken wordt voor 2021 niet overgegaan tot doelverlaging.

Minder strenge doelstellingen (art. 4.5)

Er wordt geen beroep gedaan op art. 4.5 van de KRW m.b.t. minder strenge doelstellingen

Tijdelijke achteruitgang (art. 4.6)

Wordt er beroep gedaan op art. 4.6 KRW m.b.t. tijdelijke achteruitgang?

Er wordt geen beroep gedaan op art. 4.6 KRW.

Nieuwe ontwikkelingen (art. 4.7 KRW)

Wordt er beroep gedaan op art. 4.7 KRW m.b.t. nieuwe veranderingen in fysische omstandigheden van het waterlichaam?

Er wordt geen beroep gedaan op art. 4.7 KRW.